

Sairaanhoitopiirin johtaja Matti Nupponen, Etelä-Savon sairaanhoitopiiri
TERVEYDENHUOLLON ATK-PÄIVIEN AVAUSPUHEENVUORO

Arvoisat päivien osanottajat

Toivotan Teidät kaikki tervetulleiksi Mikkelin Konsertti- ja kongressitalo Mikaeliin kuulemaan asiantuntijaesityksiä ja keskustelemaan terveydenhuollon tietotekniikan ajankohtaisista aiheista. Olette Etelä-Savossa, jossa on kaiken kaikkiaan vapaa-ajan asuntoja n. 44.000. Maakunnan alueella liikkuu kesä-aikana erityisen paljon vapaa-ajan asukkaita ja matkailijoita. Alueella on myös runsaasti kiinnostavia matkailu- ja kulttuurikohteita sekä tapahtumia. Saimaan alue on ollut jo pitkään Suomen merkittävimpiä veneily- ja vapaa-ajan vieton alueita. Vapaa-ajan asukkaat ja matkailijat tuovat elinvoimaa maaseutualueille ja maakunnan keskuskaupunkiin, n. 47.000 asukkaan Mikkeliin myös runsaasti ostovoimaa. Suomen Marsalkka Mannerheimin päämajakaupunkina tunnettu vuonna 1838 perustettu Mikkelin kaupunki on kehittyvä monipuolisen yritystoiminnan, koulutuksen ja tutkimuksen keskittymä ja suosittu vapaa-ajan keskus laadukkaine liikunta- ja kulttuuripalveluineen. Mikkelin seudulla on mahdollisuus yhdistää monipuolinen palvelutarjonta, laadukas asuminen sekä hyvät vapaa-ajan viettomahdollisuudet samaan kokonaisuuteen, jolla on tulevaisuudessa yhä enemmän houkuttelevuutta ja vetovoimaa. Maakunnan vahvuuksien yhdistäminen tietoteknologian kehitykseen tarjoaa myös mahdollisuuksia uusiin luoviin ratkaisuihin esimerkiksi hyvinvointipalvelujen kysynnän kasvuun perustuvassa yritystoiminnassa.

Tieto- ja viestintäteknologian kasvu on nopeuttanut Suomen kehittymistä tietoyhteiskunnaksi erityisesti viimeisen kahden vuosikymmenen aikana. Teknologia on mahdollistanut informaation tehokkaan tuottamisen ja kehittänyt erilaisia välineitä tiedon muokkaamiseen ja tiedonsiirtoon. Erilaiset tietotekniikan sovellutukset monilla yhteiskuntaelämän alueilla ja palveluissa ovat kaikkein nopeimmin kasvattaneet osuuttaan tietoyhteiskuntakehityksessä. Taloudellisten resurssien niukkuus ja yhä kasvava kustannustietoisuus sekä asiakkaiden vaatimukset palvelun nopeasta saatavuudesta ja laadusta luovat yhä lisääntyviä paineita terveydenhuollon palvelutoiminnan kehittämiseen. Paljon odotuksia kohdistetaan juuri tietotekniikan mahdollisuuksiin näiden ongelmien ratkaisemisessa. Terveydenhuolto onkin varsin luonnollinen toimiala erilaisille tietoteknologisille sovellutuksille, koska terveydenhuollossa kerätään suuria määriä tietoa. Syntyntä tietoa siirretään palveluprosessissa sitä tarvitseville palveluketjun osille ja varastoidaan myöhempää käyttöä varten. Tänä päivänä tiedon käsittely tapahtuu vielä suurena määrinä paperilla, mutta kehitys kulkee yhä nopeammassa tahdissa kohti sähköisiä ratkaisuja. Niistä saatavat kokemukset rohkaisevat tulevaisuudessa yhä laajemmin panostamaan paperittomaan käsittelyyn.

Tietotekniikan kehitys on nopeaa ja siinä on yritettävä pysyä mukana. Jotta tietotekniikkaa voitaisiin kehittää palvelemaan käytännön toimintaa yhä paremmin, sitä on syytä tarkastella myös kriittisestä näkökulmasta. Tietotekniikkaan panostaminen vaatii yhä suurempia taloudellisia uhrauksia. Kymmeniä miljoonia euroja sijoitetaan terveydenhuollon omien palvelutuotantoyksiköiden tietojärjestelmiin ja tietoteknisiin ratkaisuihin. Esimerkiksi sairaanhoitopiirissä on paitsi laaja ATK-infrastruktuuri verkkoineen ja oheislaitteineen myös lukematon määrä erilaisia erityisohjelmia. Laitte- ja ohjelmatoimittajien usein vielä kehitysvaiheessa olevat ratkaisut tuovat myös omat pulmansa käytännön työhön. Laajassa palvelutoiminnassa yleisjohtamisen ja tietojohdamisen integrointi palvelemaan kokonaisuutta on vaikeasti hallittava prosessi. Kun vielä toimintoja kehitetään alueellisella tasolla eri toimijoiden välillä ja lisäksi eri kuntien toimipisteitä yhdistetään aluetasoon, toimijoiden ja koordinoitavien asioiden määrä kasvaa moninkertaiseksi. Tämän lisäksi on meneillään kunta- ja palvelurakennemuutos, joka voi muuttaa palvelurakenteita merkittävästikin tuoden lisää haasteita tietotekniikan järjestämiseen. Miten hallitaan palvelurakennetta kokonaisuutena, sen toimivuutta, kustannuskehitystä ja tietoturvaan liittyviä ratkaisuja. Voidaanko tällaista kokonaisuutta johtaa hal-

litusti vai johtaako tämä kokonaisuus eri osineen meitä ? Samalla kun tietotekniikka on tuottanut hyötyjä ja säästöjä se on hajottanut työprosessit, pirstonut työelämässä kanssakäymistä ja tuottanut hallitsematonta informaatiotulvaa. Sopeudummeko tilanteeseen tietotekniikan, toiminnan vai laite- ja ohjelmatoimittajien ehdoilla? Miten näitä ongelmia voisimme yhdessä ratkaista? Tätä taustaa vasten korostaisin organisaatioiden tasolla etukäteisarviontien tekemistä siitä, miten suunniteltujen muutosten arvioidaan vaikuttavan ja miten toivottuja ja ei-toivottuja vaikutuksia voitaisiin etukäteen tunnistaa nykyistä paremmin. Voisimme säästyä paremmin mahdollisilta epätarkoituksenmukaisilta investoinneilta ja saisimme tekniikan ja ihmisen vuorovaikutuksen entistä paremmaksi. Näitäkin kysymyksiä on myös syytä pohtia esiteltäessä näiden päivien aikana uusien teknologioiden hyödyntämistä.

Etelä-Savon sairaanhoitopiirissä emme voi jäädä jälkijunaan, vaan kehitämme toimintaamme osana Mikkelin seudun ja koko toimialueemme terveydenhuollon palvelujärjestelmää ja hyödynnämme eri tavoin myös tietoteknologian tarjoamia mahdollisuuksia palvelutuotannon kehittämisessä. Teemme yhteistyötä alueella toimivien yritysten ja koulutusyksikköjen mm. Mikkelin ammattikorkeakoulun ja eri yliopistoyksikköjen kanssa. Yhteistyötä ja yhteisiä palvelurakenteita muodostetaan entistä enemmän peruskuntien perusterveydenhuollon ja enenevässä määrin myös sosiaalitoimen ja vanhustenhuollon kanssa. Haluamme olla mukana myös erilaisissa hankkeissa kehittämässä uusia toimintatapoja ja pyrimme ennakoimaan tulevaa kehitystä, jotta löytäisimme ratkaisuja tulevaisuuden palvelurakenteen muutosten tuomiin haasteisiin jo tänään. Pyrimme myös oppimaan muiden esimerkeistä ja kokemuksista. Yksi tällainen oppimisen foorumi ovat myös nämä terveydenhuollon ATK-päivät. Tärkeää meille kaikille terveydenhuollon parissa toimiville on, että pystymme tarjoamaan palveluja asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti. On käytävä läpi kriittisesti nykyiset toimintakäytännöt, sillä näiden uudistamisprosessissa uusien tietotekniikan sovellutusten hyödyt ovat parhaiten realisoitavissa.

Tervetuloa